නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස

ඛුද්දකනිකායෙ

චරියාපිටකපාළි

1. අකිත්තිවග්ගො

1. අකිත්තිචරියා

1. ‘‘කප්පෙ ච සතසහස්සෙ, චතුරො ච අසඞ්ඛියෙ;
එත්ථන්තරෙ යං චරිතං, සබ්බං තං බොධිපාචනං.

2. ‘‘අතීතකප්පෙ චරිතං, ඨපයිත්වා භවාභවෙ;
ඉමම්හි කප්පෙ චරිතං, පවක්ඛිස්සං සුණොහි මෙ.

3. ‘‘යදා අහං බ්‍රහාරඤ්ඤෙ, සුඤ්ඤෙ විපිනකානනෙ;
අජ්ඣොගාහෙත්වා [අජ්ඣොගහෙත්වා (සී. ස්‍යා.)] විහරාමි, අකිත්ති නාම තාපසො.

4. ‘‘තදා මං තපතෙජෙන, සන්තත්තො තිදිවාභිභූ;
ධාරෙන්තො බ්‍රාහ්මණවණ්ණං, භික්ඛාය මං උපාගමි.

5. ‘‘පවනා ආභතං පණ්ණං, අතෙලඤ්ච අලොණිකං;
මම ද්වාරෙ ඨිතං දිස්වා, සකටාහෙන ආකිරිං.

6. ‘‘තස්ස දත්වානහං පණ්ණං, නික්කුජ්ජිත්වාන භාජනං;
පුනෙසනං ජහිත්වාන, පාවිසිං පණ්ණසාලකං.

7. ‘‘දුතියම්පි තතියම්පි, උපගඤ්ඡි මමන්තිකං;
අකම්පිතො අනොලග්ගො, එවමෙවමදාසහං.

8. ‘‘න මෙ තප්පච්චයා අත්ථි, සරීරස්මිං විවණ්ණියං;
පීතිසුඛෙන රතියා, වීතිනාමෙමි තං දිවං.

9. ‘‘යදි මාසම්පි ද්වෙමාසං, දක්ඛිණෙය්‍යං වරං ලභෙ;
අකම්පිතො අනොලීනො, දදෙය්‍යං දානමුත්තමං.

10. ‘‘න තස්ස දානං දදමානො, යසං ලාභඤ්ච පත්ථයිං;
සබ්බඤ්ඤුතං පත්ථයානො, තානි කම්මානි ආචරි’’න්ති.

අකිත්තිචරියං පඨමං.

2. සඞ්ඛචරියා

11. ‘‘පුනාපරං යදා හොමි, බ්‍රාහ්මණො සඞ්ඛසව්හයො;
මහාසමුද්දං තරිතුකාමො, උපගච්ඡාමි පට්ටනං.

12. ‘‘තත්ථද්දසං පටිපථෙ, සයම්භුං අපරාජිතං;
කන්තාරද්ධානං පටිපන්නං [කන්තාරද්ධානපටිපන්නං (සී. ස්‍යා.)], තත්තාය කඨිනභූමියා.

13. ‘‘තමහං පටිපථෙ දිස්වා, ඉමමත්ථං විචින්තයිං;
‘ඉදං ඛෙත්තං අනුප්පත්තං, පුඤ්ඤකාමස්ස ජන්තුනො.

14. ‘‘‘යථා කස්සකො පුරිසො, ඛෙත්තං දිස්වා මහාගමං;
තත්ථ බීජං න රොපෙති, න සො ධඤ්ඤෙන අත්ථිකො.

15. ‘‘‘එවමෙවාහං පුඤ්ඤකාමො, දිස්වා ඛෙත්තවරුත්තමං;
යදි තත්ථ කාරං න කරොමි, නාහං පුඤ්ඤෙන අත්ථිකො.

16. ‘‘‘යථා අමච්චො මුද්දිකාමො, රඤ්ඤො අන්තෙපුරෙ ජනෙ;
න දෙති තෙසං ධනධඤ්ඤං, මුද්දිතො පරිහායති.

17. ‘‘‘එවමෙවාහං පුඤ්ඤකාමො, විපුලං දිස්වාන දක්ඛිණං;

යදි තස්ස දානං න දදාමි, පරිහායිස්සාමි පුඤ්ඤතො’.

18. ‘‘එවාහං චින්තයිත්වාන, ඔරොහිත්වා උපාහනා;
තස්ස පාදානි වන්දිත්වා, අදාසිං ඡත්තුපාහනං.

19. ‘‘තෙනෙවාහං සතගුණතො, සුඛුමාලො සුඛෙධිතො;
අපි ච දානං පරිපූරෙන්තො, එවං තස්ස අදාසහ’’න්ති.

සඞ්ඛචරියං දුතියං.

3. කුරුරාජචරියා

20. ‘‘පුනාපරං යදා හොමි, ඉන්දපත්ථෙ [ඉන්දපත්තෙ (සී. ක.)] පුරුත්තමෙ;
රාජා ධනඤ්චයො නාම, කුසලෙ දසහුපාගතො.

21. ‘‘කලිඞ්ගරට්ඨවිසයා, බ්‍රාහ්මණා උපගඤ්ඡු මං;
ආයාචුං මං හත්ථිනාගං, ධඤ්ඤං මඞ්ගලසම්මතං.

22. ‘‘‘අවුට්ඨිකො ජනපදො, දුබ්භික්ඛො ඡාතකො මහා;
දදාහි පවරං නාගං, නීලං අඤ්ජනසව්හයං.

23. ‘‘‘න මෙ යාචකමනුප්පත්තෙ, පටික්ඛෙපො අනුච්ඡවො;
මා මෙ භිජ්ජි සමාදානං, දස්සාමි විපුලං ගජං’.

24. ‘‘නාගං ගහෙත්වා සොණ්ඩාය, භිඞ්ගාරෙ [භිඞ්කාරෙ (සී.)] රතනාමයෙ;
ජලං හත්ථෙ ආකිරිත්වා, බ්‍රාහ්මණානං අදං ගජං.

25. ‘‘තස්ස නාගෙ පදින්නම්හි, අමච්චා එතදබ්‍රවුං;
‘කිං නු තුය්හං වරං නාගං, යාචකානං පදස්සසි.

26. ‘‘‘ධඤ්ඤං මඞ්ගලසම්පන්නං, සඞ්ගාමවිජයුත්තමං;
තස්මිං නාගෙ පදින්නම්හි, කිං තෙ රජ්ජං කරිස්සති.

27. ‘‘‘රජ්ජම්පි මෙ දදෙ සබ්බං, සරීරං දජ්ජමත්තනො;
සබ්බඤ්ඤුතං පියං මය්හං, තස්මා නාගං අදාසහ’’’න්ති.

කුරුරාජචරියං තතියං.

4. මහාසුදස්සනචරියා

28. ‘‘කුසාවතිම්හි නගරෙ, යදා ආසිං මහීපති;
මහාසුදස්සනො නාම, චක්කවත්තී මහබ්බලො.

29. ‘‘තත්ථාහං දිවසෙ තික්ඛත්තුං, ඝොසාපෙමි තහිං තහිං;
‘කො කිං ඉච්ඡති පත්ථෙති, කස්ස කිං දීයතු ධනං.

30. ‘‘‘කො ඡාතකො කො තසිතො, කො මාලං කො විලෙපනං;
නානාරත්තානි වත්ථානි, කො නග්ගො පරිදහිස්සති.

31. ‘‘‘කො පථෙ ඡත්තමාදෙති, කොපාහනා මුදූ සුභා’;
ඉති සායඤ්ච පාතො ච, ඝොසාපෙමි තහිං තහිං.

32. ‘‘න තං දසසු ඨානෙසු, නපි ඨානසතෙසු වා;
අනෙකසතඨානෙසු, පටියත්තං යාචකෙ ධනං.

33. ‘‘දිවා වා යදි වා රත්තිං, යදි එති වනිබ්බකො;
ලද්ධා යදිච්ඡකං භොගං, පූරහත්ථොව ගච්ඡති.

34. ‘‘එවරූපං මහාදානං, අදාසිං යාවජීවිකං;
නපාහං දෙස්සං ධනං දම්මි, නපි නත්ථි නිචයො මයි.

35. ‘‘යථාපි ආතුරො නාම, රොගතො පරිමුත්තියා;
ධනෙන වෙජ්ජං තප්පෙත්වා, රොගතො පරිමුච්චති.

36. ‘‘තථෙවාහං ජානමානො, පරිපූරෙතුමසෙසතො;
ඌනමනං පූරයිතුං, දෙමි දානං වනිබ්බකෙ;
නිරාලයො අපච්චාසො, සම්බොධිමනුපත්තියා’’ති.

මහාසුදස්සනචරියං චතුත්ථං.

5. මහාගොවින්දචරියා

37. “පුනාපරං යදා හොමි, සත්තරාජපුරොහිතො;
පූජිතො නරදෙවෙහි, මහාගොවින්දබ්‍රාහ්මණො.

38. “තදාහං සත්තරජ්ජෙසු, යං මෙ ආසි උපායනං;
තෙන දෙමි මහාදානං, අක්ඛොබ්භං [අක්ඛොභං (ස්‍යා. කං.)] සාගරූපමං.

39. “න මෙ දෙස්සං ධනං ධඤ්ඤං, නපි නත්ථි නිචයො මයි;
සබ්බඤ්ඤුතං පියං මය්හං, තස්මා දෙමි වරං ධන”න්ති.

මහාගොවින්දචරියං පඤ්චමං.

6. නිමිරාජචරියා

40. “පුනාපරං යදා හොමි, මිථිලායං පුරුත්තමෙ;
නිමි නාම මහාරාජා, පණ්ඩිතො කුසලත්ථිකො.

41. “තදාහං මාපයිත්වාන, චතුස්සාලං චතුම්මුඛං;
තත්ථ දානං පවත්තෙසිං, මිගපක්ඛිනරාදිනං.

42. “අච්ඡාදනඤ්ච සයනං, අන්නං පානඤ්ච භොජනං;
අබ්බොච්ඡින්නං කරිත්වාන, මහාදානං පවත්තයිං.

43. “යථාපි සෙවකො සාමිං, ධනහෙතුමුපාගතො;
කායෙන වාචා මනසා, ආරාධනීයමෙසති.

44. “තථෙවාහං සබ්බභවෙ, පරියෙසිස්සාමි බොධිජං;
දානෙන සත්තෙ තප්පෙත්වා, ඉච්ඡාමි බොධිමුත්තම”න්ති.

නිමිරාජචරියං ඡට්ඨං.

7. චන්දකුමාරචරියා

45. “පුනාපරං යදා හොමි, එකරාජස්ස අත්‍රජො;
නගරෙ පුප්ඵවතියා, කුමාරො චන්දසව්හයො.

46. “තදාහං යජනා මුත්තො, නික්ඛන්තො යඤ්ඤවාටතො;
සංවෙගං ජනයිත්වාන, මහාදානං පවත්තයිං.

47. “නාහං පිවාමි ඛාදාමි, නපි භුඤ්ජාමි භොජනං;
දක්ඛිණෙය්‍යෙ අදත්වාන, අපි ඡප්පඤ්චරත්තියො.

48. “යථාපි වාණිජො නාම, කත්වාන භණ්ඩසඤ්චයං;
යත්ථ ලාභො මහා හොති, තත්ථ තං [තත්ථ නං (සී.), තත්ථ (ක.)] හරති භණ්ඩකං.

49. “තථෙව සකභුත්තාපි, පරෙ දින්නං මහප්ඵලං;
තස්මා පරස්ස දාතබ්බං, සතභාගො භවිස්සති.

50. “එතමත්ථවසං ඤත්වා, දෙමි දානං භවාභවෙ;
න පටික්කමාමි දානතො, සම්බොධිමනුපත්තියා”ති.

චන්දකුමාරචරියං සත්තමං.

8. සිවිරාජචරියා

51. “අරිට්ඨසව්හයෙ නගරෙ, සිවිනාමාසි ඛත්තියො;
නිසජ්ජ පාසාදවරෙ, එවං චින්තෙසහං තදා.

52. “‘යං කිඤ්චි මානුසං දානං, අදින්නං මෙ න විජ්ජති;
යොපි යාචෙය්‍ය මං චක්ඛුං, දදෙය්‍යං අවිකම්පිතො’.

53. “මම සඞ්කප්පමඤ්ඤාය, සක්කො දෙවානමිස්සරො;
නිසින්නො දෙවපරිසාය, ඉදං වචනමබ්‍රවි.

54. ‘‘‘නිසජ්ජ පාසාදවරෙ, සිවිරාජා මහිද්ධිකො;
චින්තෙන්තො විවිධං දානං, අදෙය්‍යං සො න පස්සති.

55. ‘‘‘තථං නු විතථං නෙතං, හන්ද වීමංසයාමි තං;
මුහුත්තං ආගමෙය්‍යාථ, යාව ජානාමි තං මනං’.

56. ‘‘පවෙධමානො පලිතසිරො, වලිගත්තො [වලිතගත්තො (සී.)] ජරාතුරො;
අන්ධවණ්ණොව හුත්වාන, රාජානං උපසඞ්කමි.

57. ‘‘සො තදා පග්ගහෙත්වාන, වාමං දක්ඛිණබාහු ච;
සිරස්මිං අඤ්ජලිං කත්වා, ඉදං වචනමබ්‍රවි.

58. ‘‘‘යාචාමි තං මහාරාජ, ධම්මික රට්ඨවඩ්ඪන;
තව දානරතා කිත්ති, උග්ගතා දෙවමානුසෙ.

59. ‘‘‘උභොපි නෙත්තා නයනා, අන්ධා උපහතා මම;
එකං මෙ නයනං දෙහි, ත්වම්පි එකෙන යාපය’.

60. ‘‘තස්සාහං වචනං සුත්වා, හට්ඨො සංවිග්ගමානසො;
කතඤ්ජලී වෙදජාතො, ඉදං වචනමබ්‍රවිං.

61. ‘‘‘ඉදානාහං චින්තයිත්වාන, පාසාදතො ඉධාගතො;
ත්වං මම චිත්තමඤ්ඤාය, නෙත්තං යාචිතුමාගතො.

62. ‘‘‘අහො මෙ මානසං සිද්ධං, සඞ්කප්පො පරිපූරිතො;
අදින්නපුබ්බං දානවරං, අජ්ජ දස්සාමි යාචකෙ.

63. ‘‘‘එහි සිවක උට්ඨෙහි, මා දන්ධයි මා පවෙධයි;
උභොපි නයනං දෙහි, උප්පාටෙත්වා වණිබ්බකෙ’.

64. ‘‘තතො සො චොදිතො මය්හං, සිවකො වචනං කරො;
උද්ධරිත්වාන පාදාසි, තාලමිඤ්ජංව යාචකෙ.

65. ‘‘දදමානස්ස දෙන්තස්ස, දින්නදානස්ස මෙ සතො;
චිත්තස්ස අඤ්ඤථා නත්ථි, බොධියායෙව කාරණා.

66. ‘‘න මෙ දෙස්සා උභො චක්ඛූ, අත්තා න මෙ න දෙස්සියො;
සබ්බඤ්ඤුතං පියං මය්හං, තස්මා චක්ඛුං අදාසහ’’න්ති.

සිවිරාජචරියං අට්ඨමං.

9. වෙස්සන්තරචරියා

67. ‘‘යා මෙ අහොසි ජනිකා, ඵුස්සතී [ඵුසතී (සී.)] නාම ඛත්තියා;
සා අතීතාසු ජාතීසු, සක්කස්ස මහෙසී පියා.

68. ‘‘තස්සා ආයුක්ඛයං ඤත්වා, දෙවින්දො එතදබ්‍රවි;
‘දදාමි තෙ දස වරෙ, වරභද්දෙ යදිච්ඡසි’.

69. ‘‘එවං වුත්තා ච සා දෙවී, සක්කං පුනිදමබ්‍රවි;
‘කිං නු මෙ අපරාධත්ථි, කිං නු දෙස්සා අහං තව;
රම්මා චාවෙසි මං ඨානා, වාතොව ධරණීරුහං’.

70. ‘‘එවං වුත්තො ච සො සක්කො, පුන තස්සිදමබ්‍රවි;
‘න චෙව තෙ කතං පාපං, න ච මෙ ත්වංසි අප්පියා.

71. ‘‘‘එත්තකංයෙව තෙ ආයු, චවනකාලො භවිස්සති;
පටිග්ගණ්හ මයා දින්නෙ, වරෙ දස වරුත්තමෙ’.

72. ‘‘සක්කෙන සා දින්නවරා, තුට්ඨහට්ඨා පමොදිතා;
මමං අබ්භන්තරං කත්වා, ඵුස්සතී දස වරෙ වරී.

73. ‘‘තතො චුතා සා ඵුස්සතී, ඛත්තියෙ උපපජ්ජථ;
ජෙතුත්තරම්හි නගරෙ, සඤ්ජයෙන සමාගමි.

74. ‘‘යදාහං ඵුස්සතියා කුච්ඡිං, ඔක්කන්තො පියමාතුයා;
මම තෙජෙන මෙ මාතා, සදා දානරතා අහු.

75. ‘‘අධනෙ ආතුරෙ ජිණ්ණෙ, යාචකෙ අද්ධිකෙ [පථිකෙ (ක.)] ජනෙ;
සමණෙ බ්‍රාහ්මණෙ ඛීණෙ, දෙති දානං අකිඤ්චනෙ.

76. ‘‘දස මාසෙ ධාරයිත්වාන, කරොන්තෙ පුරං පදක්ඛිණං;
වෙස්සානං වීථියා මජ්ඣෙ, ජනෙසි ඵුස්සතී මමං.

77. ‘‘න මය්හං මත්තිකං නාමං, නපි පෙත්තිකසම්භවං;
ජාතෙත්ථ වෙස්සවීථියා, තස්මා වෙස්සන්තරො අහු.

78. ‘‘යදාහං දාරකො හොමි, ජාතියා අට්ඨවස්සිකො;
තදා නිසජ්ජ පාසාදෙ, දානං දාතුං විචින්තයිං.

79. ‘‘‘හදයං දදෙය්‍යං චක්ඛුං, මංසම්පි රුධිරම්පි ච;
දදෙය්‍යං කායං සාවෙත්වා, යදි කොචි යාචයෙ මමං’.

80. ‘‘සභාවං චින්තයන්තස්ස, අකම්පිතමසණ්ඨිතං;
අකම්පි තත්ථ පථවී, සිනෙරුවනවටංසකා.

81. ‘‘අන්වද්ධමාසෙ පන්නරසෙ, පුණ්ණමාසෙ උපොසථෙ;
පච්චයං නාගමාරුය්හ, දානං දාතුං උපාගමිං.

82. ‘‘කලිඞ්ගරට්ඨවිසයා , බ්‍රාහ්මණා උපගඤ්ඡු මං;
අයාචුං මං හත්ථිනාගං, ධඤ්ඤං මඞ්ගලසම්මතං.

83. ‘‘අවුට්ඨිකො ජනපදො, දුබ්භික්ඛො ඡාතකො මහා;
දදාහි පවරං නාගං, සබ්බසෙතං ගජුත්තමං.

84. ‘‘දදාමි න විකම්පාමි, යං මං යාචන්ති බ්‍රාහ්මණා;
සන්තං නප්පතිගූහාමි [නප්පතිගුය්හාමි (සී. ක.)], දානෙ මෙ රමතෙ මනො.

85. ‘‘න මෙ යාචකමනුප්පත්තෙ, පටික්ඛෙපො අනුච්ඡවො;
‘මා මෙ භිජ්ජි සමාදානං, දස්සාමි විපුලං ගජං’.

86. ‘‘නාගං ගහෙත්වා සොණ්ඩාය, භිඞ්ගාරෙ රතනාමයෙ;
ජලං හත්ථෙ ආකිරිත්වා, බ්‍රාහ්මණානං අදං ගජං.

87. ‘‘පුනාපරං දදන්තස්ස, සබ්බසෙතං ගජුත්තමං;
තදාපි පථවී කම්පි, සිනෙරුවනවටංසකා.

88. ‘‘තස්ස නාගස්ස දානෙන, සිවයො කුද්ධා සමාගතා;
පබ්බාජෙසුං සකා රට්ඨා, ‘වඞ්කං ගච්ඡතු පබ්බතං’.

89. ‘‘තෙසං නිච්ඡුභමානානං, අකම්පිත්ථමසණ්ඨිතං;
මහාදානං පවත්තෙතුං, එකං වරමයාචිසං.

90. ‘‘යාචිතා සිවයො සබ්බෙ, එකං වරමදංසු මෙ;
සාවයිත්වා කණ්ණභෙරිං, මහාදානං දදාමහං.

91. ‘‘අථෙත්ථ වත්තතී සද්දො, තුමුලො භෙරවො මහා;
දානෙනිමං නීහරන්ති, පුන දානං දදාතයං.

92. ‘‘හත්ථිං අස්සෙ රථෙ දත්වා, දාසිං දාසං ගවං ධනං;
මහාදානං දදිත්වාන, නගරා නික්ඛමිං තදා.

93. ‘‘නික්ඛමිත්වාන නගරා, නිවත්තිත්වා විලොකිතෙ;
තදාපි පථවී කම්පි, සිනෙරුවනවටංසකා.

94. ‘‘චතුවාහිං රථං දත්වා, ඨත්වා චාතුම්මහාපථෙ;
එකාකියො අදුතියො, මද්දිදෙවිං ඉදමබ්‍රවිං.

95. ‘‘‘ත්වං මද්දි කණ්හං ගණ්හාහි, ලහුකා එසා කනිට්ඨිකා;
අහං ජාලිං ගහෙස්සාමි, ගරුකො භාතිකො හි සො’.

96. ‘‘පදුමං පුණ්ඩරීකංව, මද්දී කණ්හාජිනග්ගහී;
අහං සුවණ්ණබිම්බංව, ජාලිං ඛත්තියමග්ගහිං.

97. ‘‘අභිජාතා සුඛුමාලා, ඛත්තියා චතුරො ජනා;
විසමං සමං අක්කමන්තා, වඞ්කං ගච්ඡාම පබ්බතං.

98. “යෙ කෙචි මනුජා එන්ති, අනුමග්ගෙ පටිප්පථෙ;
මග්ගන්තෙ පටිපුච්ඡාම, ‘කුහිං වඞ්කන්ත [වඞ්කත (සී.)] පබ්බතො’.

99. “තෙ තත්ථ අම්හෙ පස්සිත්වා, කරුණං ගිරමුදීරයුං;
දුක්ඛං තෙ පටිවෙදෙන්ති, දූරෙ වඞ්කන්තපබ්බතො.

100. “යදි පස්සන්ති පවනෙ, දාරකා ඵලිනෙ දුමෙ;
තෙසං ඵලානං හෙතුම්හි, උපරොදන්ති දාරකා.

101. “රොදන්තෙ දාරකෙ දිස්වා, උබ්බිද්ධා [උබ්බිග්ගා (ස්‍යා. කං.)] විපුලා දුමා;
සයමෙවොණමිත්වාන, උපගච්ඡන්ති දාරකෙ.

102. “ඉදං අච්ඡරියං දිස්වා, අබ්භුතං ලොමහංසනං;
සාහුකාරං [සාධුකාරං (සබ්බත්ථ)] පවත්තෙසි, මද්දී සබ්බඞ්ගසොභනා.

103. “අච්ඡෙරං වත ලොකස්මිං, අබ්භුතං ලොමහංසනං;
වෙස්සන්තරස්ස තෙජෙන, සයමෙවොණතා දුමා.

104. “සඞ්ඛිපිංසු පථං යක්ඛා, අනුකම්පාය දාරකෙ;
නික්ඛන්තදිවසෙනෙව [නික්ඛන්තදිවසෙයෙව (සී.)], චෙතරට්ඨමුපාගමුං.

105. “සට්ඨිරාජසහස්සානි, තදා වසන්ති මාතුලෙ;
සබ්බෙ පඤ්ජලිකා හුත්වා, රොදමානා උපාගමුං.

106. “තත්ථ වත්තෙත්වා සල්ලාපං, චෙතෙහි චෙතපුත්තෙහි;
තෙ තතො නික්ඛමිත්වාන, වඞ්කං අගමු පබ්බතං.

107. “ආමන්තයිත්වා දෙවින්දො, විස්සකම්මං [විසුකම්මං (ක.)] මහිද්ධිකං;
අස්සමං සුකතං රම්මං, පණ්ණසාලං සුමාපය.

108. “සක්කස්ස වචනං සුත්වා, විස්සකම්මො මහිද්ධිකො;
අස්සමං සුකතං රම්මං, පණ්ණසාලං සුමාපයි.

109. “අජ්ඣොගාහෙත්වා පවනං, අප්පසද්දං නිරාකුලං;
චතුරො ජනා මයං තත්ථ, වසාම පබ්බතන්තරෙ.

110. “අහඤ්ච මද්දිදෙවී ච, ජාලී කණ්හාජිනා චුභො;
අඤ්ඤමඤ්ඤං සොකනුදා, වසාම අස්සමෙ තදා.

111. “දාරකෙ අනුරක්ඛන්තො, අසුඤ්ඤො හොමි අස්සමෙ;
මද්දී ඵලං ආහරිත්වා, පොසෙති සා තයො ජනෙ.

112. “පවනෙ වසමානස්ස, අද්ධිකො මං උපාගමි;
ආයාචි පුත්තකෙ මය්හං, ජාලිං කණ්හාජිනං චුභො.

113. “යාචකං උපගතං දිස්වා, හාසො මෙ උපපජ්ජථ;
උභො පුත්තෙ ගහෙත්වාන, අදාසිං බ්‍රාහ්මණෙ තදා.

114. “සකෙ පුත්තෙ චජන්තස්ස, ජූජකෙ බ්‍රාහ්මණෙ යදා;
තදාපි පථවී කම්පි, සිනෙරුවනවටංසකා.

115. “පුනදෙව සක්කො ඔරුය්හ, හුත්වා බ්‍රාහ්මණසන්නිභො;
ආයාචි මං මද්දිදෙවිං, සීලවන්තිං පතිබ්බතං.

116. “මද්දිං හත්ථෙ ගහෙත්වාන, උදකඤ්ජලි පූරිය;
පසන්නමනසඞ්කප්පො, තස්ස මද්දිං අදාසහං.

117. “මද්දියා දීයමානාය, ගගනෙ දෙවා පමොදිතා;
තදාපි පථවී කම්පි, සිනෙරුවනවටංසකා.

118. “ජාලිං කණ්හාජිනං ධීතං, මද්දිදෙවිං පතිබ්බතං;
චජමානො න චින්තෙසිං, බොධියායෙව කාරණා.

119. “න මෙ දෙස්සා උභො පුත්තා, මද්දිදෙවී න දෙස්සියා;
සබ්බඤ්ඤුතං පියං මය්හං, තස්මා පියෙ අදාසහං.

120. “පුනාපරං බ්‍රහාරඤ්ඤෙ, මාතාපිතුසමාගමෙ;
කරුණං පරිදෙවන්තෙ, සල්ලපන්තෙ සුඛං දුඛං.

121. “හිරොත්තප්පෙන ගරුනා [ගරුනං (ස්‍යා. ක.)], උභින්නං උපසඞ්කමි;
තදාපි පථවී කම්පි, සිනෙරුවනවටංසකා.

122. “පුනාපරං බ්‍රහාරඤ්ඤා, නික්ඛමිත්වා සඤාතිභි;
පවිසාමි පුරං රම්මං, ජෙතුත්තරං පුරුත්තමං.

123. “රතනානි සත්ත වස්සිංසු, මහාමෙඝො පවස්සථ;
තදාපි පථවී කම්පි, සිනෙරුවනවටංසකා.

124. “අචෙතනායං පථවී, අවිඤ්ඤාය සුඛං දුඛං;
සාපි දානබලා මය්හං, සත්තක්ඛත්තුං පකම්පථා”ති.

වෙස්සන්තරචරියං නවමං.

10. සසපණ්ඩිතචරියා

125. “පුනාපරං යදා හොමි, සසකො පවනචාරකො;
තිණපණ්ණසාකඵලභක්ඛො, පරහෙඨනවිවජ්ජිතො.

126. “මක්කටො ච සිඞ්ගාලො ච, සුත්තපොතො චහං තදා;
වසාම එකසාමන්තා, සායං පාතො ච දිස්සරෙ [සායං පාතො පදිස්සරෙ (ක.)].

127. “අහං තෙ අනුසාසාමි, කිරියෙ කල්‍යාණපාපකෙ;
‘පාපානි පරිවජ්ජෙථ, කල්‍යාණෙ අභිනිවිස්සථ’.

128. “උපොසථම්හි දිවසෙ, චන්දං දිස්වාන පූරිතං;
එතෙසං තත්ථ ආචික්ඛිං, දිවසො අජ්ජුපොසථො.

129. “දානානි පටියාදෙථ, දක්ඛිණෙය්‍යස්ස දාතවෙ;
දත්වා දානං දක්ඛිණෙය්‍යෙ, උපවස්සථුපොසථං.

130. “තෙ මෙ සාධූති වත්වාන, යථාසත්ති යථාබලං;
දානානි පටියාදෙත්වා, දක්ඛිණෙය්‍යං ගවෙසිසුං [ගවෙසයුං (ක.)].

131. “අහං නිසජ්ජ චින්තෙසිං, දානං දක්ඛිණනුච්ඡවං;
‘යදිහං ලභෙ දක්ඛිණෙය්‍යං, කිං මෙ දානං භවිස්සති.

132. “‘න මෙ අත්ථි තිලා මුග්ගා, මාසා වා තණ්ඩුලා ඝතං;
අහං තිණෙන යාපෙමි, න සක්කා තිණ දාතවෙ.

133. “‘යදි කොචි එති දක්ඛිණෙය්‍යො, භික්ඛාය මම සන්තිකෙ;
දජ්ජාහං සකමත්තානං, න සො තුච්ඡො ගමිස්සති’.

134. “මම සඞ්කප්පමඤ්ඤාය, සක්කො බ්‍රාහ්මණවණ්ණිනා;
ආසයං මෙ උපාගච්ඡි, දානවීමංසනාය මෙ.

135. “තමහං දිස්වාන සන්තුට්ඨො, ඉදං වචනමබ්‍රවිං;
‘සාධු ඛොසි අනුප්පත්තො, ඝාසහෙතු මමන්තිකෙ.

136. “‘අදින්නපුබ්බං දානවරං, අජ්ජ දස්සාමි තෙ අහං;
තුවං සීලගුණූපෙතො, අයුත්තං තෙ පරහෙඨනං.

137. “‘එහි අග්ගිං පදීපෙහි, නානාකට්ඨෙ සමානය;
අහං පචිස්සමත්තානං, පක්කං ත්වං භක්ඛයිස්සසි’.

138. “‘සාධූ’ති සො හට්ඨමනො, නානාකට්ඨෙ සමානයි;
මහන්තං අකාසි චිතකං, කත්වා අඞ්ගාරගබ්භකං.

139. “අග්ගිං තත්ථ පදීපෙසි, යථා සො ඛිප්පං මහා භවෙ;
ඵොටෙත්වා රජගතෙ ගත්තෙ, එකමන්තං උපාවිසිං.

140. “යදා මහාකට්ඨපුඤ්ජො, ආදිත්තො ධමධමායති [ධුමධුමායති (සී.), ධමමායති (ක.)];
තදුප්පතිත්වා පපතිං, මජ්ඣෙ ජාලසිඛන්තරෙ.

141. “යථා සීතොදකං නාම, පවිට්ඨං යස්ස කස්සචි;
සමෙති දරථපරිළාහං, අස්සාදං දෙති පීති ච.

142. “තථෙව ජලිතං අග්ගිං, පවිට්ඨස්ස මමං තදා;

සබ්බං සමෙති දරථං, යථා සීතොදකං විය.

143. ‘‘ඡවිං චම්මං මංසං න්හාරුං, අට්ඨිං හදයබන්ධනං;
කෙවලං සකලං කායං, බ්‍රාහ්මණස්ස අදාසහ’’න්ති.

සසපණ්ඩිතචරියං දසමං.

අකිත්තිවග්ගො පඨමො.

තස්සුද්දානං –

අකිත්තිබ්‍රාහ්මණො සඞ්ඛො, කුරුරාජා ධනඤ්චයො;
මහාසුදස්සනො රාජා, මහාගොවින්දබ්‍රාහ්මණො.

නිමි චන්දකුමාරො ච, සිවි වෙස්සන්තරො සසො;
අහමෙව තදා ආසිං, යො තෙ දානවරෙ අදා.

එතෙ දානපරික්ඛාරා, එතෙ දානස්ස පාරමී;
ජීවිතං යාචකෙ දත්වා, ඉමං පාරමි පූරයිං.

භික්ඛාය උපගතං දිස්වා, සකත්තානං පරිච්චජිං;
දානෙන මෙ සමො නත්ථි, එසා මෙ දානපාරමීති.

දානපාරමිනිද්දෙසො නිට්ඨිතො.

2. හත්ථිනාගවග්ගො

1. මාතුපොසකචරියා

1. ‘‘යදා අහොසිං පවනෙ, කුඤ්ජරො මාතුපොසකො;
න තදා අත්ථි මහියා, ගුණෙන මම සාදිසො.

2. ‘‘පවනෙ දිස්වා වනචරො, රඤ්ඤො මං පටිවෙදයි;
‘තවානුච්ඡවො මහාරාජ, ගජො වසති කානනෙ.

3. ‘‘‘න තස්ස පරික්ඛායත්ථො, නපි ආළකකාසුයා;
සහ ගහිතෙ [සමං ගහිතෙ (සී.)] සොණ්ඩාය, සයමෙව ඉධෙහී’ති.

4. ‘‘තස්ස තං වචනං සුත්වා, රාජාපි තුට්ඨමානසො;
පෙසෙසි හත්ථිදමකං, ඡෙකාචරියං සුසික්ඛිතං.

5. ‘‘ගන්ත්වා සො හත්ථිදමකො, අද්දස පදුමස්සරෙ;
භිසමුළාලං [භිසමූලං (ක.)] උද්ධරන්තං, යාපනත්ථාය මාතුයා.

6. ‘‘විඤ්ඤාය මෙ සීලගුණං, ලක්ඛණං උපධාරයි;
‘එහි පුත්තා’ති පත්වාන, මම සොණ්ඩාය අග්ගහි.

7. ‘‘යං මෙ තදා පාකතිකං, සරීරානුගතං බලං;
අජ්ජ නාගසහස්සානං, බලෙන සමසාදිසං.

8. ‘‘යදිහං තෙසං පකුප්පෙය්‍යං, උපෙතානං ගහණාය මං;
පටිබලො භවෙ තෙසං, යාව රජ්ජම්පි මානුසං.

9. ‘‘අපි චාහං සීලරක්ඛාය, සීලපාරමිපූරියා;
න කරොමි චිත්තෙ අඤ්ඤථත්තං, පක්ඛිපන්තං මමාළකෙ.

10. ‘‘යදි තෙ මං තත්ථ කොට්ටෙය්‍යුං, ඵරසූහි තොමරෙහි ච;
නෙව තෙසං පකුප්පෙය්‍යං, සීලඛණ්ඩභයා මමා’’ති.

මාතුපොසකචරියං පඨමං.

2. භූරිදත්තචරියා

11. ‘‘පුනාපරං යදා හොමි, භූරිදත්තො මහිද්ධිකො;
විරූපක්ඛෙන මහාරඤ්ඤා, දෙවලොකමගඤ්ඡහං.

12. ‘‘තත්ථ පස්සිත්වාහං දෙවෙ, එකන්තං සුඛසමප්පිතෙ;
තං සග්ගගමනත්ථාය, සීලබ්බතං සමාදියිං.

13. ‘‘සරීරකිච්චං කත්වාන, භුත්වා යාපනමත්තකං;
චතුරො අඞ්ගෙ අධිට්ඨාය, සෙමි වම්මිකමුද්ධනි.

14. ‘‘ඡවියා චම්මෙන මංසෙන, නහාරුඅට්ඨිකෙහි වා;
යස්ස එතෙන කරණීයං, දින්නංයෙව හරාතු සො.

15. ‘‘සංසිතො අකතඤ්ඤුනා, ආලම්පායනො [ආලම්බණො (සී.)] මමග්ගහි;
පෙළාය පක්ඛිපිත්වාන, කීළෙති මං තහිං තහිං.

16. ‘‘පෙළාය පක්ඛිපන්තෙපි, සම්මද්දන්තෙපි පාණිනා;
ආලම්පායනෙ [ආලම්බණෙ (සී.)] න කුප්පාමි, සීලඛණ්ඩභයා මම.

17. ‘‘සකජීවිතපරිච්චාගො , තිණතො ලහුකො මම;
සීලවීතික්කමො මය්හං, පථවීඋප්පතනං විය.

18. ‘‘නිරන්තරං ජාතිසතං, චජෙය්‍යං මම ජීවිතං;
නෙව සීලං පභින්දෙය්‍යං, චතුද්දීපාන හෙතුපි.

19. ‘‘අපි චාහං සීලරක්ඛාය, සීලපාරමිපූරියා;
න කරොමි චිත්තෙ අඤ්ඤථත්තං, පක්ඛිපන්තම්පි පෙළකෙ’’ති.

භූරිදත්තචරියං දුතියං.

3. චම්පෙය්‍යනාගචරියා

20. ‘‘පුනාපරං යදා හොමි, චම්පෙය්‍යකො මහිද්ධිකො;
තදාපි ධම්මිකො ආසිං, සීලබ්බතසමප්පිතො.

21. ‘‘තදාපි මං ධම්මචාරිං, උපවුත්ථං උපොසථං;
අහිතුණ්ඩිකො ගහෙත්වාන, රාජද්වාරම්හි කීළති.

22. ‘‘යං යං සො වණ්ණං චින්තයි, නීලංව පීතලොහිතං;
තස්ස චිත්තානුවත්තන්තො, හොමි චින්තිතසන්නිභො.

23. ‘‘ථලං කරෙය්‍යමුදකං, උදකම්පි ථලං කරෙ;
යදිහං තස්ස පකුප්පෙය්‍යං, ඛණෙන ඡාරිකං කරෙ.

24. ‘‘යදි චිත්තවසී හෙස්සං, පරිහායිස්සාමි සීලතො;
සීලෙන පරිහීනස්ස, උත්තමත්ථො න සිජ්ඣති.

25. ‘‘කාමං භිජ්ජතුයං කායො, ඉධෙව විකිරීයතු;
නෙව සීලං පභින්දෙය්‍යං, විකිරන්තෙ භුසං විය’’ති.

චම්පෙය්‍යනාගචරියං තතියං.

4. චූළබොධිචරියා

26. ‘‘පුනාපරං යදා හොමි, චූළබොධි සුසීලවා;
භවං දිස්වාන භයතො, නෙක්ඛම්මං අභිනික්ඛමිං.

27. ‘‘යා මෙ දුතියිකා ආසි, බ්‍රාහ්මණී කනකසන්නිභා;
සාපි වට්ටෙ අනපෙක්ඛා, නෙක්ඛම්මං අභිනික්ඛමි.

28. ‘‘නිරාලයා ඡින්නබන්ධූ, අනපෙක්ඛා කුලෙ ගණෙ;
චරන්තා ගාමනිගමං, බාරාණසිමුපාගමුං.

29. ‘‘තත්ථ වසාම නිපකා, අසංසට්ඨා කුලෙ ගණෙ;
නිරාකුලෙ අප්පසද්දෙ, රාජුය්‍යානෙ වසාමුභො.

30. ‘‘උය්‍යානදස්සනං ගන්ත්වා, රාජා අද්දස බ්‍රාහ්මණිං;
උපගම්ම මමං පුච්ඡි, ‘තුය්හෙසා කා කස්ස භරියා’.

31. ‘‘එවං වුත්තෙ අහං තස්ස, ඉදං වචනමබ්‍රවිං;
‘න මය්හං භරියා එසා, සහධම්මා එකසාසනී’.

32. ‘‘තිස්සා [තස්සා (සී.)] සාරත්තගධිතො, ගාහාපෙත්වාන චෙටකෙ;
නිප්පීළයන්තො බලසා, අන්තෙපුරං පවෙසයි.

33. ‘‘ඔදපත්තකියා මය්හං, සහජා එකසාසනී;
ආකඩ්ඪිත්වා නයන්තියා, කොපො මෙ උපපජ්ජථ.

34. ‘‘සහ කොපෙ සමුප්පන්නෙ, සීලබ්බතමනුස්සරිං;
තත්ථෙව කොපං නිග්ගණ්හිං, නාදාසිං වඩ්ඪිතූපරි.

35. ‘‘යදි නං බ්‍රාහ්මණිං කොචි, කොට්ටෙය්‍ය තිණ්හසත්තියා;
නෙව සීලං පභින්දෙය්‍යං, බොධියායෙව කාරණා.

36. ‘‘න මෙසා බ්‍රාහ්මණී දෙස්සා, නපි මෙ බලං න විජ්ජති;
සබ්බඤ්ඤුතං පියං මය්හං, තස්මා සීලානුරක්ඛිස’’න්ති.

චූළබොධිචරියං චතුත්ථං.

5. මහිංසරාජචරියා

37. ‘‘පුනාපරං යදා හොමි, මහිංසො පවනචාරකො;
පවඩ්ඪකායො බලවා, මහන්තො භීමදස්සනො.

38. ‘‘පබ්භාරෙ ගිරිදුග්ගෙ [වනදුග්ගෙ (සී.)] ච, රුක්ඛමූලෙ දකාසයෙ;
හොතෙත්ථ ඨානං මහිංසානං, කොචි කොචි තහිං තහිං.

39. “විචරන්තො බ්‍රහාරඤ්ඤෙ, ඨානං අද්දස භද්දකං;
තං ඨානං උපගන්ත්වාන, තිට්ඨාමි ච සයාමි ච.

40. “අථෙත්ථ කපිමාගන්ත්වා, පාපො අනරියො ලහු;
ඛන්ධෙ නලාටෙ භමුකෙ, මුත්තෙති ඔහනෙතිතං.

41. “සකිම්පි දිවසං දුතියං, තතියං චතුත්ථම්පි ච;
දූසෙති මං සබ්බකාලං, තෙන හොමි උපද්දුතො.

42. “මමං උපද්දුතං දිස්වා, යක්ඛො මං ඉදමබ්‍රවි;
‘නාසෙහෙතං ඡවං පාපං, සිඞ්ගෙහි ච ඛුරෙහි ච’.

43. “එවං වුත්තෙ තදා යක්ඛෙ, අහං තං ඉදමබ්‍රවිං;
‘කිං ත්වං මක්ඛෙසි කුණපෙන, පාපෙන අනරියෙන මං.

44. “‘යදිහං තස්ස පකුප්පෙය්‍යං, තතො හීනතරො භවෙ;
සීලඤ්ච මෙ පභිජ්ජෙය්‍ය, විඤ්ඤූ ච ගරහෙය්‍යු මං.

45. “‘හීළිතා ජීවිතා වාපි, පරිසුද්ධෙන මතං වරං;
ක්‍යාහං ජීවිතහෙතූපි, කාහාමිං පරහෙඨනං’.

46. “මමෙවායං මඤ්ඤමානො, අඤ්ඤෙපෙවං කරිස්සති;
තෙව තස්ස වධිස්සන්ති, සා මෙ මුත්ති භවිස්සති.

47. “හීනමජ්ඣිමඋක්කට්ඨෙ, සහන්තො අවමානිතං;
එවං ලභති සප්පඤ්ඤො, මනසා යථා පත්ථිත”න්ති.

මහිංසරාජචරියං පඤ්චමං.

6. රුරුරාජචරියා

48. “පුනාපරං යදා හොමි, සුතත්තකනකසන්නිභො;
මිගරාජා රුරුනාම, පරමසීලසමාහිතො.

49. “රම්මෙ පදෙසෙ රමණීයෙ, විවිත්තෙ අමනුස්සකෙ;
තත්ථ වාසං උපගඤ්ඡිං, ගඞ්ගාකූලෙ මනොරමෙ.

50. “අථ උපරි ගඞ්ගාය, ධනිකෙහි පරිපීළිතො;
පුරිසො ගඞ්ගාය පපති, ‘ජීවාමි වා මරාමි වා’.

51. “රත්තින්දිවං සො ගඞ්ගාය, වුය්හමානො මහොදකෙ;
රවන්තො කරුණං රවං, මජ්ඣෙ ගඞ්ගාය ගච්ඡති.

52. “තස්සාහං සද්දං සුත්වාන, කරුණං පරිදෙවතො;
ගඞ්ගාය තීරෙ ඨත්වාන, අපුච්ඡිං ‘කොසි ත්වං නරො’.

53. “සො මෙ පුට්ඨො ච බ්‍යාකාසි, අත්තනො කරණං තදා;
‘ධනිකෙහි භීතො තසිතො, පක්ඛන්දොහං මහානදිං’.

54. “තස්ස කත්වාන කාරුඤ්ඤං, චජිත්වා මම ජීවිතං;
පවිසිත්වා නීහරිං තස්ස, අන්ධකාරම්හි රත්තියා.

55. “අස්සත්ථකාලමඤ්ඤාය, තස්සාහං ඉදමබ්‍රවිං;
‘එකං තං වරං යාචාමි, මා මං කස්සචි පාවද’.

56. “නගරං ගන්ත්වාන ආචික්ඛි, පුච්ඡිතො ධනහෙතුකො;
රාජානං සො ගහෙත්වාන, උපගඤ්ඡි මමන්තිකං.

57. “යාවතා කරණං සබ්බං, රඤ්ඤො ආරොචිතං මයා;
රාජා සුත්වාන වචනං, උසුං තස්ස පකප්පයි;
‘ඉධෙව ඝාතයිස්සාමි, මිත්තදුබ්භිං [මිත්තදූභිං (සී.)] අනාරියං’.

58. “තමහං අනුරක්ඛන්තො, නිම්මිනිං මම අත්තනා;
‘තිට්ඨතෙසො මහාරාජ, කාමකාරො භවාමි තෙ’.

59. “අනුරක්ඛිං මම සීලං, නාරක්ඛිං මම ජීවිතං;
සීලවා හි තදා ආසිං, බොධියායෙව කාරණා”ති.

රුරුරාජචරියං ඡට්ඨං.

7. මාතඞ්ගචරියා

60. ‘‘පුනාපරං යදා හොමි, ජටිලො උග්ගතාපනො;
මාතඞ්ගො නාම නාමෙන, සීලවා සුසමාහිතො.

61. ‘‘අහඤ්ච බ්‍රාහ්මණො එකො, ගඞ්ගාකූලෙ වසාමුභො;
අහං වසාමි උපරි, හෙට්ඨා වසති බ්‍රාහ්මණො.

62. ‘‘විචරන්තො අනුකූලම්හි, උද්ධං මෙ අස්සමද්දස;
තත්ථ මං පරිභාසෙත්වා, අභිසපි මුද්ධඵාලනං.

63. ‘‘යදිහං තස්ස පකුප්පෙය්‍යං, යදි සීලං න ගොපයෙ;
ඔලොකෙත්වානහං තස්ස, කරෙය්‍යං ඡාරිකං විය.

64. ‘‘යං සො තදා මං අභිසපි, කුපිතො දුට්ඨමානසො;
තස්සෙව මත්ථකෙ නිපති, යොගෙන තං පමොචයිං.

65. ‘‘අනුරක්ඛිං මම සීලං, නාරක්ඛිං මම ජීවිතං;
සීලවා හි තදා ආසිං, බොධියායෙව කාරණා’’ති.

මාතඞ්ගචරියං සත්තමං.

8. ධම්මදෙවපුත්තචරියා

66. ‘‘පුනාපරං යදා හොමි, මහාපක්ඛො මහිද්ධිකො;
ධම්මො නාම මහායක්ඛො, සබ්බලොකානුකම්පකො.

67. ‘‘දසකුසලකම්මපථෙ , සමාදපෙන්තො මහාජනං;
චරාමි ගාමනිගමං, සමිත්තො සපරිජ්ජනො.

68. ‘‘පාපො කදරියො යක්ඛො, දීපෙන්තො දස පාපකෙ;
සොපෙත්ථ මහියා චරති, සමිත්තො සපරිජ්ජනො.

69. ‘‘ධම්මවාදී අධම්මො ච, උභො පච්චනිකා මයං;
ධුරෙ ධුරං ඝට්ටයන්තා, සමිම්හා පටිපථෙ උභො.

70. ‘‘කලහො වත්තතී භෙස්මා, කල්‍යාණපාපකස්ස ච;
මග්ගා ඔක්කමනත්ථාය, මහායුද්ධො උපට්ඨිතො.

71. ‘‘යදිහං තස්ස කුප්පෙය්‍යං, යදි භින්දෙ තපොගුණං;
සහපරිජනං තස්ස, රජභූතං කරෙය්‍යහං.

72. ‘‘අපිචාහං සීලරක්ඛාය, නිබ්බාපෙත්වාන මානසං;
සහ ජනෙනොක්කමිත්වා, පථං පාපස්ස දාසහං.

73. ‘‘සහ පථතො ඔක්කන්තෙ, කත්වා චිත්තස්ස නිබ්බුතිං;
විවරං අදාසි පථවී, පාපයක්ඛස්ස තාවදෙ’’ති.

ධම්මදෙවපුත්තචරියං අට්ඨමං.

9. අලීනසත්තුචරියා

74. ‘‘පඤ්චාලරට්ඨෙ නගරවරෙ, කපිලායං [කම්පිලායං (සී.), කප්පිලායං (ස්‍යා.)] පුරුත්තමෙ;
රාජා ජයද්දිසො නාම, සීලගුණමුපාගතො.

75. ‘‘තස්ස රඤ්ඤො අහං පුත්තො, සුතධම්මො සුසීලවා;
අලීනසත්තො ගුණවා, අනුරක්ඛපරිජනො සදා.

76. ‘‘පිතා මෙ මිගවං ගන්ත්වා, පොරිසාදං උපාගමි;
සො මෙ පිතුමග්ගහෙසි, ‘භක්ඛොසි මම මා චලි’.

77. ‘‘තස්ස තං වචනං සුත්වා, භීතො තසිතවෙධිතො;
ඌරුක්ඛම්භො අහු තස්ස, දිස්වාන පොරිසාදකං.

78. ‘‘මිගවං ගහෙත්වා මුඤ්චස්සු, කත්වා ආගමනං පුන;

බ්‍රාහ්මණස්ස ධනං දත්වා, පිතා ආමන්තයී මමං.

79. ‘‘‘රජ්ජං පුත්ත පටිපජ්ජ, මා පමජ්ජි පුරං ඉදං;
කතං මෙ පොරිසාදෙන, මම ආගමනං පුන’.

80. ‘‘මාතාපිතූ ච වන්දිත්වා, නිම්මිනිත්වාන අත්තනා;
නික්ඛිපිත්වා ධනුං ඛග්ගං, පොරිසාදං උපාගමිං.

81. ‘‘සසත්ථහත්ථූපගතං, කදාචි සො තසිස්සති;
තෙන භිජ්ජිස්සති සීලං, පරිත්තාසං [පරිතාසං (සී.)] කතෙ මයි.

82. ‘‘සීලඛණ්ඩභයා මය්හං, තස්ස දෙස්සං න බ්‍යාහරිං;
මෙත්තචිත්තො හිතවාදී, ඉදං වචනමබ්‍රවිං.

83. ‘‘‘උජ්ජාලෙහි මහාඅග්ගිං, පපතිස්සාමි රුක්ඛතො;
ත්වං පක්කකාලමඤ්ඤාය [සුපක්කකාලමඤ්ඤාය (පී.)], භක්ඛය මං පිතාමහ’.

84. ‘‘ඉති සීලවතං හෙතු, නාරක්ඛිං මම ජීවිතං;
පබ්බාජෙසිං චහං තස්ස, සදා පාණාතිපාතික’’න්ති.

අලීනසත්තුචරියං නවමං.

10. සඞ්ඛපාලචරියා

85. ‘‘පුනාපරං යදා හොමි, සඞ්ඛපාලො මහිද්ධිකො;
දාඨාවුධො ඝොරවිසො, ද්විජිව්හො උරගාධිභූ.

86. ‘‘චතුප්පථෙ මහාමග්ගෙ, නානාජනසමාකුලෙ;
චතුරො අඞ්ගෙ අධිට්ඨාය, තත්ථ වාසමකප්පයිං.

87. ‘‘ඡවියා චම්මෙන මංසෙන, නහාරුඅට්ඨිකෙහි වා;
යස්ස එතෙන කරණීයං, දින්නංයෙව හරාතු සො.

88. ‘‘අද්දසංසු භොජපුත්තා, ඛරා ලුද්දා අකාරුණා;
උපගඤ්ඡුං මමං තත්ථ, දණ්ඩමුග්ගරපාණිනො.

89. ‘‘නාසාය විනිවිජ්ඣිත්වා, නඞ්ගුට්ඨෙ පිට්ඨිකණ්ටකෙ;
කාජෙ ආරොපයිත්වාන, භොජපුත්තා හරිංසු මං.

90. ‘‘සසාගරන්තං පථවිං, සකානනං සපබ්බතං;
ඉච්ඡමානො චහං තත්ථ, නාසාවාතෙන ඣාපයෙ.

91. ‘‘සූලෙහි විනිවිජ්ඣන්තෙ, කොට්ටයන්තෙපි සත්තිභි;
භොජපුත්තෙ න කුප්පාමි, එසා මෙ සීලපාරමී’’ති.

සඞ්ඛපාලචරියං දසමං.

හත්ථිනාගවග්ගො දුතියො.

තස්සුද්දානං –

හත්ථිනාගො භූරිදත්තො, චම්පෙය්‍යො බොධි මහිංසො;
රුරු මාතඞ්ගො ධම්මො ච, අත්‍රජො ච ජයද්දිසො.

එතෙ නව සීලබලා, පරික්ඛාරා පදෙසිකා;
ජීවිතං පරිරක්ඛිත්වා, සීලානි අනුරක්ඛිසං.

සඞ්ඛපාලස්ස මෙ සතො, සබ්බකාලම්පි ජීවිතං;
යස්ස කස්සචි නියාත්තං, තස්මා සා සීලපාරමීති.

සීලපාරමිනිද්දෙසො නිට්ඨිතො.

3. යුධඤ්ජයවග්ගො

1. යුධඤ්ජයචරියා

1. ‘‘යදාහං අමිතයසො, රාජපුත්තො යුධඤ්ජයො;
උස්සාවබින්දුං සූරියාතපෙ, පතිතං දිස්වාන සංවිජිං.

2. ‘‘තඤ්ඤෙවාධිපතිං කත්වා, සංවෙගමනුබ්‍රූහයිං;
මාතාපිතූ ච වන්දිත්වා, පබ්බජ්ජමනුයාචහං.

3. ‘‘යාචන්ති මං පඤ්ජලිකා, සනෙගමා සරට්ඨකා;
‘අජ්ජෙව පුත්ත පටිපජ්ජ, ඉද්ධං ඵීතං මහාමහිං’.

4. ‘‘සරාජකෙ සහොරොධෙ, සනෙගමෙ සරට්ඨකෙ;
කරුණං පරිදෙවන්තෙ, අනපෙක්ඛොව පරිච්චජිං.

5. ‘‘කෙවලං පථවිං රජ්ජං, ඤාතිපරිජනං යසං;
චජමානො න චින්තෙසිං, බොධියායෙව කාරණා.

6. ‘‘මාතාපිතා න මෙ දෙස්සා, නපි මෙ දෙස්සං මහායසං;
සබ්බඤ්ඤුතං පියං මය්හං, තස්මා රජ්ජං පරිච්චජි’’න්ති.

යුධඤ්ජයචරියං පඨමං.

2. සොමනස්සචරියා

7. ‘‘පුනාපරං යදා හොමි, ඉන්දපත්ථෙ පුරුත්තමෙ;
කාමිතො දයිතො පුත්තො, සොමනස්සොති විස්සුතො.

8. ‘‘සීලවා ගුණසම්පන්නො, කල්‍යාණපටිභානවා;
වුඩ්ඪාපචායී හිරීමා, සඞ්ගහෙසු ච කොවිදො.

9. ‘‘තස්ස රඤ්ඤො පතිකරො, අහොසි කුහකතාපසො;
ආරාමං මාලාවච්ඡඤ්ච, රොපයිත්වාන ජීවති.

10. ‘‘තමහං දිස්වාන කුහකං, ථුසරාසිංව අතණ්ඩුලං;
දුමංව අන්තො සුසිරං, කදලිංව අසාරකං.

11. ‘‘නත්ථිමස්ස සතං ධම්මො, සාමඤ්ඤාපගතො අයං;
හිරීසුක්කධම්මජහිතො, ජීවිතවුත්තිකාරණා.

12. ‘‘කුපිතො අහු [අහොසි (සී.), ආසි (ස්‍යා.)] පච්චන්තො, අටවීහි පරන්තිහි;
තං නිසෙධෙතුං ගච්ඡන්තො, අනුසාසි පිතා මමං.

13. ‘‘‘මා පමජ්ජි තුවං තාත, ජටිලං උග්ගතාපනං;
යදිච්ඡකං පවත්තෙහි, සබ්බකාමදදො හි සො’.

14. ‘‘තමහං ගන්ත්වානුපට්ඨානං, ඉදං වචනමබ්‍රවිං;
‘කච්චි තෙ ගහපති කුසලං, කිං වා තෙ ආහරීයතු’.

15. ‘‘තෙන සො කුපිතො ආසි, කුහකො මානනිස්සිතො;
‘ඝාතාපෙමි තුවං අජ්ජ, රට්ඨා පබ්බාජයාමි වා’.

16. ‘‘නිසෙධයිත්වා පච්චන්තං, රාජා කුහකමබ්‍රවි;
‘කච්චි තෙ භන්තෙ ඛමනීයං, සම්මානො තෙ පවත්තිතො’.

17. ‘‘තස්ස ආචික්ඛතී පාපො, කුමාරො යථා නාසියො;
තස්ස තං වචනං සුත්වා, ආණාපෙසි මහීපති.

18. ‘‘‘සීසං තත්ථෙව ඡින්දිත්වා, කත්වාන චතුඛණ්ඩිකං;
රථියා රථියං දස්සෙථ, සා ගති ජටිලහීළිතා’.

19. ‘‘තත්ථ කාරණිකා ගන්ත්වා, චණ්ඩා ලුද්දා අකාරුණා;
මාතුඅඞ්කෙ නිසින්නස්ස, ආකඩ්ඪිත්වා නයන්ති මං.

20. ‘‘තෙසාහං එවමවචං, බන්ධතං ගාළ්හබන්ධනං;
‘රඤ්ඤො දස්සෙථ මං ඛිප්පං, රාජකිරියානි අත්ථි මෙ’.

21. ‘‘තෙ මං රඤ්ඤො දස්සයිංසු, පාපස්ස පාපසෙවිනො;
දිස්වාන තං සඤ්ඤාපෙසිං, මමඤ්ච වසමානයිං.

22. ‘‘සො මං තත්ථ ඛමාපෙසි, මහාරජ්ජමදාසි මෙ;
සොහං තමං දාලයිත්වා, පබ්බජිං අනගාරියං.

23. ‘‘න මෙ දෙස්සං මහාරජ්ජං, කාමභොගො න දෙස්සියො;
සබ්බඤ්ඤුතං පියං මය්හං, තස්මා රජ්ජං පරිච්චජි’’න්ති.

සොමනස්සචරියං දුතියං.

3. අයොඝරචරියා

24. ‘‘පුනාපරං යදා හොමි, කාසිරාජස්ස අත්‍රජො;
අයොඝරම්හි සංවඩ්ඪො, නාමෙනාසි අයොඝරො.

25. ‘‘දුක්ඛෙන ජීවිතො ලද්ධො, සංපීළෙ පතිපොසිතො;
අජ්ජෙව පුත්ත පටිපජ්ජ, කෙවලං වසුධං ඉමං.

26. ‘‘සරට්ඨකං සනිගමං, සජනං වන්දිත්ව ඛත්තියං;
අඤ්ජලිං පග්ගහෙත්වාන, ඉදං වචනමබ්‍රවිං.

27. ‘‘‘යෙ කෙචි මහියා සත්තා, හීනමුක්කට්ඨමජ්ඣිමා;
නිරාරක්ඛා සකෙ ගෙහෙ, වඩ්ඪන්ති සකඤාතිභි.

28. ‘‘‘ඉදං ලොකෙ උත්තරියං, සංපීළෙ මම පොසනං;
අයොඝරම්හි සංවඩ්ඪො, අප්පභෙ චන්දසූරියෙ.

29. ‘‘‘පූතිකුණපසම්පුණ්ණා, මුච්චිත්වා මාතු කුච්ඡිතො;
තතො ඝොරතරෙ දුක්ඛෙ, පුන පක්ඛිත්තයොඝරෙ.

30. ‘‘‘යදිහං තාදිසං පත්වා, දුක්ඛං පරමදාරුණං;
රජ්ජෙසු යදි රජ්ජාමි [රඤ්ජාමි (සී.)], පාපානං උත්තමො සියං.

31. ‘‘‘උක්කණ්ඨිතොම්හි කායෙන, රජ්ජෙනම්හි අනත්ථිකො;
නිබ්බුතිං පරියෙසිස්සං, යත්ථ මං මච්චු න මද්දියෙ’.

32. ‘‘එවාහං චින්තයිත්වාන, විරවන්තෙ මහාජනෙ;
නාගොව බන්ධනං ඡෙත්වා, පාවිසිං කානනං වනං.

33. ‘‘මාතාපිතා න මෙ දෙස්සා, නපි මෙ දෙස්සං මහායසං;
සබ්බඤ්ඤුතං පියං මය්හං, තස්මා රජ්ජං පරිච්චජි’’න්ති.

අයොඝරචරියං තතියං.

4. භිසචරියා

34. ‘‘පුනාපරං යදා හොමි, කාසීනං පුරවරුත්තමෙ;
භගිනී ච භාතරො සත්ත, නිබ්බත්තා සොත්ථියෙ කුලෙ.

35. ‘‘එතෙසං පුබ්බජො ආසිං, හිරීසුක්කමුපාගතො;
භවං දිස්වාන භයතො, නෙක්ඛම්මාභිරතො අහං.

36. ‘‘මාතාපිතූහි පහිතා, සහායා එකමානසා;
කාමෙහි මං නිමන්තෙන්ති, ‘කුලවංසං ධරෙහී’ති.

37. ‘‘යං තෙසං වචනං වුත්තං, ගිහීධම්මෙ සුඛාවහං;
තං මෙ අහොසි කඨිනං, තත්ත [සන්තත්ත (ක.)] ඵාලසමං විය.

38. ‘‘තෙ මං තදා උක්ඛිපන්තං, පුච්ඡිංසු පත්ථිතං මම;
‘කිං ත්වං පත්ථයසෙ සම්ම, යදි කාමෙ න භුඤ්ජසි’.

39. ‘‘තෙසාහං එවමවචං, අත්ථකාමො හිතෙසිනං;
‘නාහං පත්ථෙමි ගිහීභාවං, නෙක්ඛම්මාභිරතො අහං’.

40. ‘‘තෙ මය්හං වචනං සුත්වා, පිතුමාතු ච සාවයුං;
මාතාපිතා එවමාහු, ‘සබ්බෙව පබ්බජාම භො’.

41. ‘‘උභො මාතාපිතා මය්හං, භගිනී ච සත්ත භාතරො;
අමිතධනං ඡඩ්ඩයිත්වා, පාවිසිම්හා මහාවන’’න්ති.

භිසචරියං චතුත්ථං.

5. සොණපණ්ඩිතචරියා

42. ‘‘පුනාපරං යදා හොමි, නගරෙ බ්‍රහ්මවඩ්ඪනෙ;
තත්ථ කුලවරෙ සෙට්ඨෙ, මහාසාලෙ අජායහං.

43. ‘‘තදාපි ලොකං දිස්වාන, අන්ධීභූතං තමොත්ථටං;
චිත්තං භවතො පතිකුටති, තුත්තවෙගහතං විය.

44. ‘‘දිස්වාන විවිධං පාපං, එවං චින්තෙසහං තදා;
‘කදාහං ගෙහා නික්ඛම්ම, පවිසිස්සාමි කානනං’.

45. ‘‘තදාපි මං නිමන්තෙසුං, කාමභොගෙහි ඤාතයො;
තෙසම්පි ඡන්දමාචික්ඛිං, ‘මා නිමන්තෙථ තෙහි මං’.

46. ‘‘යො මෙ කනිට්ඨකො භාතා, නන්දො නාමාසි පණ්ඩිතො;
සොපි මං අනුසික්ඛන්තො, පබ්බජ්ජං සමරොචයි.

47. ‘‘අහං සොණො ච නන්දො ච, උභො මාතාපිතා මම;
තදාපි භොගෙ ඡඩ්ඩෙත්වා, පාවිසිම්හා මහාවන’’න්ති.

සොණපණ්ඩිතචරියං පඤ්චමං.

6. තෙමියචරියා

48. ‘‘පුනාපරං යදා හොමි, කාසිරාජස්ස අත්‍රජො;
මූගපක්ඛොති නාමෙන, තෙමියොති වදන්ති මං.

49. ‘‘සොළසිත්ථිසහස්සානං, න විජ්ජති පුමො තදා [සදා (සී.)];
අහොරත්තානං අච්චයෙන, නිබ්බත්තො අහමෙකකො.

50. ‘‘කිච්ඡා ලද්ධං පියං පුත්තං, අභිජාතං ජුතින්ධරං;
සෙතච්ඡත්තං ධාරයිත්වාන, සයනෙ පොසෙති මං පිතා.

51. ‘‘නිද්දායමානො සයනවරෙ, පබුජ්ඣිත්වානහං තදා;
අද්දසං පණ්ඩරං ඡත්තං, යෙනාහං නිරයං ගතො.

52. ‘‘සහ දිට්ඨස්ස මෙ ඡත්තං, තාසො උප්පජ්ජි භෙරවො;
විනිච්ඡයං සමාපන්නො, ‘කථාහං ඉමං මුඤ්චිස්සං’.

53. ‘‘පුබ්බසාලොහිතා මය්හං, දෙවතා අත්ථකාමිනී;
සා මං දිස්වාන දුක්ඛිතං, තීසු ඨානෙසු යොජයි.

54. ‘‘‘මා පණ්ඩිච්චයං විභාවය, බාලමතො භව සබ්බපාණිනං;
සබ්බො තං ජනො ඔචිනායතු, එවං තව අත්ථො භවිස්සති’.

55. ‘‘එවං වුත්තායහං තස්සා, ඉදං වචනමබ්‍රවිං;
‘කරොමි තෙ තං වචනං, යං ත්වං භණසි දෙවතෙ;

අත්ථකාමාසි මෙ අම්ම, හිතකාමාසි දෙවතෙ’.

56. ‘‘තස්සාහං වචනං සුත්වා, සාගරෙව ථලං ලභිං;
හට්ඨො සංවිග්ගමානසො, තයො අඞ්ගෙ අධිට්ඨහිං.

57. ‘‘මූගො අහොසිං බධිරො, පක්ඛො ගතිවිවජ්ජිතො;
එතෙ අඞ්ගෙ අධිට්ඨාය, වස්සානි සොළසං වසිං.

58. ‘‘තතො මෙ හත්ථපාදෙ ච, ජිව්හං සොතඤ්ච මද්දිය;
අනූනතං මෙ පස්සිත්වා, ‘කාළකණ්ණී’ති නින්දිසුං.

59. ‘‘තතො ජානපදා සබ්බෙ, සෙනාපතිපුරොහිතා;
සබ්බෙ එකමනා හුත්වා, ඡඩ්ඩනං අනුමොදිසුං.

60. ‘‘සොහං තෙසං මතිං සුත්වා, හට්ඨො සංවිග්ගමානසො;
යස්සත්ථාය තපොචිණ්ණො, සො මෙ අත්ථො සමිජ්ඣථ.

61. ‘‘න්හාපෙත්වා අනුලිම්පිත්වා, වෙඨෙත්වා රාජවෙඨනං;
ඡත්තෙන අභිසිඤ්චිත්වා, කාරෙසුං පුරං පදක්ඛිණං.

62. ‘‘සත්තාහං ධාරයිත්වාන, උග්ගතෙ රවිමණ්ඩලෙ;
රථෙන මං නීහරිත්වා, සාරථී වනමුපාගමි.

63. ‘‘එකොකාසෙ රථං කත්වා, සජ්ජස්සං හත්ථමුච්චිතො [හත්ථමුඤ්චිතො (සී. ස්‍යා.)];
සාරථී ඛණතී කාසුං, නිඛාතුං පථවියා මමං.

64. ‘‘අධිට්ඨිතමධිට්ඨානං, තජ්ජෙන්තො විවිධකාරණා;
න භින්දිං තමධිට්ඨානං, බොධියායෙව කාරණා.

65. ‘‘මාතාපිතා න මෙ දෙස්සා, අත්තා මෙ න ච දෙස්සියො;
සබ්බඤ්ඤුතං පියං මය්හං, තස්මා වතමධිට්ඨහිං.

66. ‘‘එතෙ අඞ්ගෙ අධිට්ඨාය, වස්සානි සොළසං වසිං;
අධිට්ඨානෙන මෙ සමො නත්ථි, එසා මෙ අධිට්ඨානපාරමී’’ති.

තෙමියචරියං ඡට්ඨං.

7. කපිරාජචරියා

67. ‘‘යදා අහං කපි ආසිං, නදීකූලෙ දරීසයෙ;
පීළිතො සුසුමාරෙන, ගමනං න ලභාමහං.

68. ‘‘යම්හොකාසෙ අහං ඨත්වා, ඔරා පාරං පතාමහං;
තත්ථච්ඡි සත්තු වධකො, කුම්භීලො ලුද්දදස්සනො.

69. ‘‘සො මං අසංසි ‘එහී’ති, ‘අහංපෙමී’ති තං වතිං;
තස්ස මත්ථකමක්කම්ම, පරකූලෙ පතිට්ඨහිං.

70. ‘‘න තස්ස අලිකං භණිතං, යථා වාචං අකාසහං;
සච්චෙන මෙ සමො නත්ථි, එසා මෙ සච්චපාරමී’’ති.

කපිරාජචරියං සත්තමං.

8. සච්චතාපසචරියා

71. ‘‘පුනාපරං යදා හොමි, තාපසො සච්චසව්හයො;
සච්චෙන ලොකං පාලෙසිං, සමග්ගං ජනමකාසහ’’න්ති.

සච්චතාපසචරියං අට්ඨමං.

9. වට්ටපොතකචරියා

72. ‘‘පුනාපරං යදා හොමි, මගධෙ වට්ටපොතකො;
අජාතපක්ඛො තරුණො, මංසපෙසි කුලාවකෙ.

73. ‘‘මුඛතුණ්ඩකෙනාහරිත්වා [මුඛතුණ්ඩෙනාහරිත්වා (සී.)], මාතා පොසයතී මමං;
තස්සා ඵස්සෙන ජීවාමි, නත්ථි මෙ කායිකං බලං.

74. ‘‘සංවච්ඡරෙ ගිම්හසමයෙ, දවඩාහො [වනදාහො (ක.)] පදිප්පති;
උපගච්ඡති අම්හාකං, පාවකො කණ්හවත්තනී.

75. ‘‘ධමධමා ඉතිඑවං, සද්දායන්තො මහාසිඛී;
අනුපුබ්බෙන ඣාපෙන්තො, අග්ගි මමමුපාගමි.

76. ‘‘අග්ගිවෙගභයාතීතා, තසිතා මාතාපිතා මම;
කුලාවකෙ මං ඡඩ්ඩෙත්වා, අත්තානං පරිමොචයුං.

77. ‘‘පාදෙ පක්ඛෙ පජහාමි, නත්ථි මෙ කායිකං බලං;
සොහං අගතිකො තත්ථ, එවං චින්තෙසහං තදා.

78. ‘‘‘යෙසාහං උපධාවෙය්‍යං, භීතො තසිතවෙධිතො;
තෙ මං ඔහාය පක්කන්තා, කථං මෙ අජ්ජ කාතවෙ.

79. ‘‘‘අත්ථි ලොකෙ සීලගුණො, සච්චං සොචෙය්‍යානුද්දයා;
තෙන සච්චෙන කාහාමි, සච්චකිරියමුත්තමං.

80. ‘‘‘ආවෙජ්ජෙත්වා ධම්මබලං, සරිත්වා පුබ්බකෙ ජිනෙ;
සච්චබලමවස්සාය, සච්චකිරියමකාසහං.

81. ‘‘‘සන්ති පක්ඛා අපතනා, සන්ති පාදා අවඤ්චනා;
මාතාපිතා ච නික්ඛන්තා, ජාතවෙද පටික්කම’.

82. ‘‘සහසච්චෙ කතෙ මය්හං, මහාපජ්ජලිතො සිඛී;
වජ්ජෙසි සොළසකරීසානි, උදකං පත්වා යථා සිඛී;
සච්චෙන මෙ සමො නත්ථි, එසා මෙ සච්චපාරමී’’ති.

වට්ටපොතකචරියං නවමං.

10. මච්ඡරාජචරියා

83. ‘‘පුනාපරං යදා හොමි, මච්ඡරාජා මහාසරෙ;
උණ්හෙ සූරියසන්තාපෙ, සරෙ උදක ඛීයථ.

84. ‘‘තතො කාකා ච ගිජ්ඣා ච, කඞ්කා [බකා (සී.)] කුලලසෙනකා;
භක්ඛයන්ති දිවාරත්තිං, මච්ඡෙ උපනිසීදිය.

85. ‘‘එවං චින්තෙසහං තත්ථ, සහ ඤාතීහි පීළිතො;
‘කෙන නු ඛො උපායෙන, ඤාතී දුක්ඛා පමොචයෙ’.

86. ‘‘විචින්තයිත්වා ධම්මත්ථං, සච්චං අද්දස පස්සයං;
සච්චෙ ඨත්වා පමොචෙසිං, ඤාතීනං තං අතික්ඛයං.

87. ‘‘අනුස්සරිත්වා සතං ධම්මං, පරමත්ථං විචින්තයං;
අකාසි සච්චකිරියං, යං ලොකෙ ධුවසස්සතං.

88. ‘‘‘යතො සරාමි අත්තානං, යතො පත්තොස්මි විඤ්ඤුතං;
නාභිජානාමි සඤ්චිච්ච, එකපාණම්පි හිංසිතං.

89. ‘‘‘එතෙන සච්චවජ්ජෙන, පජ්ජුන්නො අභිවස්සතු;
අභිත්ථනය පජ්ජුන්න, නිධිං කාකස්ස නාසය;
කාකං සොකාය රන්ධෙහි, මච්ඡෙ සොකා පමොචය’.

90. ‘‘සහකතෙ සච්චවරෙ, පජ්ජුන්නො අභිගජ්ජිය;
ථලං නින්නඤ්ච පූරෙන්තො, ඛණෙන අභිවස්සථ.

91. ‘‘එවරූපං සච්චවරං, කත්වා වීරියමුත්තමං;
වස්සාපෙසිං මහාමෙඝං, සච්චතෙජබලස්සිතො;

සච්චෙන මෙ සමො නත්ථි, එසා මෙ සච්චපාරමී’’ති.

මච්ඡරාජචරියං දසමං.

11. කණ්හදීපායනචරියා

92. ‘‘පුනාපරං යදා හොමි, කණ්හදීපායනො ඉසි;
පරොපඤ්ඤාසවස්සානි, අනභිරතොචරිං අහං.

93. ‘‘න කොචි එතං ජානාති, අනභිරතිමනං මම;
අහඤ්හි කස්සචි නාචික්ඛිං, අරති මෙ චරති මානසෙ.

94. ‘‘සබ්‍රහ්මචාරී මණ්ඩබ්‍යො, සහායො මෙ මහාඉසි;
පුබ්බකම්මසමායුත්තො, සූලමාරොපනං ලභි.

95. ‘‘තමහං උපට්ඨහිත්වාන, ආරොග්‍යමනුපාපයිං;
ආපුච්ඡිත්වාන ආගඤ්ඡිං, යං මය්හං සකමස්සමං.

96. ‘‘සහායො බ්‍රාහ්මණො මය්හං, හරියං ආදාය පුත්තකං;
තයො ජනා සමාගන්ත්වා, ආගඤ්ඡුං පාහුනාගතං.

97. ‘‘සම්මොදමානො තෙහි සහ, නිසින්නො සකමස්සමෙ;
දාරකො වට්ටමනුක්ඛිපං, ආසීවිසමකොපයි.

98. ‘‘තතො සො වට්ටගතං මග්ගං, අන්වෙසන්තො කුමාරකො;
ආසීවිසස්ස හත්ථෙන, උත්තමඞ්ගං පරාමසි.

99. ‘‘තස්ස ආමසනෙ කුද්ධො, සප්පො විසබලස්සිතො;
කුපිතො පරමකොපෙන, අඩංසි දාරකං ඛණෙ.

100. ‘‘සහදට්ඨො ආසීවිසෙන [අතිවිසෙන (පී. ක.)], දාරකො පපති [පතති (ක.)] භූමියං;
තෙනාහං දුක්ඛිතො ආසිං, මම වාහසි තං දුක්ඛං.

101. ‘‘ත්‍යාහං අස්සාසයිත්වාන, දුක්ඛිතෙ සොකසල්ලිතෙ;
පඨමං අකාසිං කිරියං, අග්ගං සච්චං වරුත්තමං.

102. ‘‘‘සත්තාහමෙවාහං පසන්නචිත්තො, පුඤ්ඤත්ථිකො අචරිං බ්‍රහ්මචරියං;
අථාපරං යං චරිතං මමෙදං, වස්සානි පඤ්ඤාසසමාධිකානි.

103. ‘‘‘අකාමකො වාහි අහං චරාමි, එතෙන සච්චෙන සුවත්ථි හොතු;
හතං විසං ජීවතු යඤ්ඤදත්තො’.

104. ‘‘සහ සච්චෙ කතෙ මය්හං, විසවෙගෙන වෙධිතො;
අබුජ්ඣිත්වාන වුට්ඨාසි, අරොගො චාසි මාණවො;
සච්චෙන මෙ සමො නත්ථි, එසා මෙ සච්චපාරමී’’ති.

කණ්හදීපායනචරියං එකාදසමං.

12. සුතසොමචරියා

105. ‘‘පුනාපරං යදා හොමි, සුතසොමො මහීපති;
ගහිතො පොරිසාදෙන, බ්‍රාහ්මණෙ සඞ්ගරං සරිං.

106. ‘‘ඛත්තියානං එකසතං, ආවුණිත්වා කරත්තලෙ;
එතෙසං පමිලාපෙත්වා, යඤ්ඤත්ථෙ උපනයී මමං.

107. ‘‘අපුච්ඡි මං පොරිසාදො, ‘කිං ත්වං ඉච්ඡසි නිස්සජං;
යථාමති තෙ කාහාමි, යදි මෙ ත්වං පුනෙහිසි’.

108. ‘‘තස්ස පටිස්සුණිත්වාන, පණ්හෙ ආගමනං මම;
උපගන්ත්වා පුරං රම්මං, රජ්ජං නියාාදයිං තදා.

109. ‘‘අනුස්සරිත්වා සතං ධම්මං, පුබ්බකං ජිනසෙවිතං;
බ්‍රාහ්මණස්ස ධනං දත්වා, පොරිසාදං උපාගමිං.

110. ‘‘නත්ථි මෙ සංසයො තත්ථ, ඝාතයිස්සති වා න වා;
සච්චවාචානුරක්ඛන්තො, ජීවිතං චජිතුමුපාගමිං;
සච්චෙන මෙ සමො නත්ථි, එසා මෙ සච්චපාරමී’’ති.

සුතසොමචරියං ද්වාදසමං.

13. සුවණ්ණසාමචරියා

111. ‘‘සාමො යදා වනෙ ආසිං, සක්කෙන අභිනිම්මිතො;
පවනෙ සීහබ්‍යග්ඝෙ ච, මෙත්තායමුපනාමයිං.

112. ‘‘සීහබ්‍යග්ඝෙහි දීපීහි, අච්ඡෙහි මහිසෙහි ච;
පසදමිගවරාහෙහි, පරිවාරෙත්වා වනෙ වසිං.

113. ‘‘න මං කොචි උත්තසති, නපි භායාමි කස්සචි;
මෙත්තාබලෙනුපත්ථද්ධො, රමාමි පවනෙ තදා’’ති.

සුවණ්ණසාමචරියං තෙරසමං.

14. ඒකරාජචරියා

114. “පුනාපරං යදා හොමි, ඒකරාජාති විස්සුතො;
පරමං සීලං අධිට්ඨාය, පසාසාමි මහාමහිං.

115. “දස කුසලකම්මපථෙ, වත්තාමි අනවසෙසතො;
චතූහි සඞ්ගහවත්ථූහි, සඞ්ගණ්හාමි [සඞ්ගහාමි (ක.)] මහාජනං.

116. “එවං මෙ අප්පමත්තස්ස, ඉධ ලොකෙ පරත්ථ ච;
දබ්බසෙනො උපගන්ත්වා, අච්ඡින්දන්තො පුරං මම.

117. “රාජූපජීවෙ නිගමෙ, සබලට්ඨෙ සරට්ඨකෙ;
සබ්බං හත්ථගතං කත්වා, කාසුයා නිඛණී මමං.

118. “අමච්චමණ්ඩලං රජ්ජං, ඵීතං අන්තෙපුරං මම;
අච්ඡින්දිත්වාන ගහිතං, පියං පුත්තංව පස්සහං;

මෙත්තාය මෙ සමො නත්ථි, එසා මෙ මෙත්තාපාරමී”ති.

ඒකරාජචරියං චුද්දසමං.

15. මහාලොමහංසචරියා

119. “සුසානෙ සෙය්‍යං කප්පෙමි, ඡවට්ඨිකං උපනිධායහං;
ගාමණ්ඩලා [ගොමණ්ඩලා (සී.), ගාමමණ්ඩලා (ස්‍යා.)] උපාගන්ත්වා, රූපං දස්සෙන්තිනප්පකං.

120. “අපරෙ ගන්ධමාලඤ්ච, භොජනං විවිධං බහුං;
උපායනානූපනෙන්ති, හට්ඨා සංවිග්ගමානසා.

121. “යෙ මෙ දුක්ඛං උපහරන්ති, යෙ ච දෙන්ති සුඛං මම;
සබ්බෙසං සමකො හොමි, දයා කොපො න විජ්ජති.

122. “සුඛදුක්ඛෙ තුලාභූතො, යසෙසු අයසෙසු ච;
සබ්බත්ථ සමකො හොමි, එසා මෙ උපෙක්ඛාපාරමී”ති.

මහාලොමහංසචරියං පන්නරසමං.

යුධඤ්ජයවග්ගො තතියො.

තස්සුද්දානං –

යුධඤ්ජයො සොමනස්සො, අයොඝරභිසෙන ච;
සොණනන්දො මූගපක්ඛො, කපිරාජා සච්චසව්හයො.

වට්ටකො මච්ඡරාජා ච, කණ්හදීපායනො ඉසි;
සුතසොමො පුන ආසිං [ආසි (ස්‍යා.)], සාමො ච ඒකරාජහු;
උපෙක්ඛාපාරමී ආසි, ඉති වුත්ථං [වුත්තං (සබ්බත්ථ) අට්ඨකථා ඔලොකෙතබ්බා] මහෙසිනා.

එවං බහුබ්බිධං දුක්ඛං, සම්පත්තී ච බහුබ්බිධා [සම්පත්ති ච බහුවිධා (සී.), සම්පත්තිං ච බහුවිධං (ක.)];
භවාභවෙ අනුභවිත්වා, පත්තො සම්බොධිමුත්තමං.

දත්වා දාතබ්බකං දානං, සීලං පූරෙත්වා අසෙසතො;
නෙක්ඛම්මෙ පාරමිං ගන්ත්වා, පත්තො සම්බොධිමුත්තමං.

පණ්ඩිතෙ පරිපුච්ඡිත්වා, වීරියං කත්වාන මුත්තමං;
ඛන්තියා පාරමිං ගන්ත්වා, පත්තො සම්බොධිමුත්තමං.

කත්වා දළ්හමධිට්ඨානං, සච්චවාචානුරක්ඛිය;
මෙත්තාය පාරමිං ගන්ත්වා, පත්තො සම්බොධිමුත්තමං.

ලාභාලාභෙ යසායසෙ, සම්මානනාවමානනෙ;
සබ්බත්ථ සමකො හුත්වා, පත්තො සම්බොධිමුත්තමං.

කොසජ්ජං භයතො දිස්වා, වීරියාරම්භඤ්ච ඛෙමතො;
ආරද්ධවීරියා හොථ, එසා බුද්ධානුසාසනී.

විවාදං භයතො දිස්වා, අවිවාදඤ්ච ඛෙමතො;
සමග්ගා සඛිලා හොථ, එසා බුද්ධානුසාසනී.

පමාදං භයතො දිස්වා, අප්පමාදඤ්ච ඛෙමතො;
භාවෙථට්ඨඞ්ගිකං මග්ගං, එසා බුද්ධානුසාසනී.

ඉත්ථං සුදං භගවා අත්තනො පුබ්බචරියං සම්භාවයමානො බුද්ධාපදානියං නාම ධම්මපරියායං අභාසිත්ථාති.

චරියාපිටකං නිට්ඨිතං.